

Ylen tekstimuotoisen alueellisen uutissisällön vaikutukset ruotsinkielisiin sanomalehtiin Suomessa

Mikko Alkio, Lasse Nordström, Petri Rouvinen

Laissa Yleisradio Oy:stä (**Yle-laki**) Ylen tehtäväksi määritellään monipuolisen ja kattavan julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmiston sekä niihin liittyvien ohje- ja lisäpalveluiden tuominen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Suomen hallitus valmistele parhaillaan Yle-lakiin tehtävää muutosta, jolla tarkennettaisiin kyseistä Ylen tehtävänantoa. Tarve Yle-lain muuttamiselle perustuu Euroopan komission Suomelle esittämään arvioon, jonka mukaan **Ylen nykyinen tehtävänanto ei vastaa EU:n valtioneuvoston sääntelyn vaatimuksia**.

Hallitus julkaisi kesäkuussa 2020 esitysluonnoksen Yle-lakiin tehtävistä muutoksista. Ehdotettujen muutosten seurauksena Ylen sisältöpalvelujen pääpainon tulisi jatkossa olla liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa ja Ylen tekstimuotoisen sisällön tulisi pääsääntöisesti liittyä Ylen liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun. Nykytilanteessa suurella osalla Ylen julkaisemasta tekstimuotoisesta verkkosisällöstä ei ole vaadittua liityntää Ylen televisio- tai radio-ohjelmistoihin.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettuihin uusiin rajoituksiin kohdistuisi useita poikkeuksia, joista yksi koskisi **ruotsinkielistä alueellista tekstimuotoista uutissisältöä**. Esitysluonnoksen mukaan Yle voisi tarjota kyseistä sisältöä uusien rajoitusten estämättä, sillä siitä ei luonnoksessa esitetyn väitteen mukaan ole tarjontaa tai tarjontaa on vähän. Esitysluonnoksessa ei kuitenkaan ole lainkaan arvioitu ruotsinkielisen alueellisen tekstimuotoisen uutissisällön olemassa olevaa markkinaehtoista tarjontaa EU:n valtioneuvoston sääntelyn edellyttämällä tavalla.

Mikäli kyseinen poikkeus aiotaan laintasolla säätää, tulisi ensin huolellisesti selvittää Ylen tekstimuotoisen verkkojulkaisutoiminnan haitalliset vaikutukset yksityisiin markkinatoimijoihin. Selvittääksemme näitä vaikutuksia toteutimme marraskuussa 2020 kuluttajille suunnatun kyselyn, jossa tarkasteltiin Svenska Ylen ja ruotsinkielisten sanomalehtien tarjoamien verkkosisältöjen välistä kilpailutilannetta alueellisissa ja paikallisissa uutisissa. Kyselyn tuloksista ilmenee, että **Svenska Ylen ja ruotsinkielisten sanomalehtien tarjoamat sisällöt ovat pitkälti toisiaan korvaavia ja suorassa kilpailutilanteessa keskenään**. Toisin kuin esitysluonnoksessa väitetään, yksityistä ruotsinkielistä uutistarjontaa näyttää myös olevan runsaasti.

Kyselyn tulosten perusteella Svenska Ylen tekstimuotoinen alueellinen ja paikallinen uutisointi kaventaa ruotsinkielisten sanomalehtien elintilaa ja heikentää niiden pidemmän aikavälin selviytymismahdollisuuksia. Olisikin yhteiskunnallisesti toivottavaa, ettei Yle-lakiin nyt tehtävillä muutoksilla poikkeuksellisesti sallittaisi sellaisia Ylen toimintoja, jotka **aiheuttavat merkittävää häiriötä yksityisin voimin varsin hyvin toimivalla markkinalla**. Tällaista lopputulemaa ei voida pitää sallittuna myöskään EU:n valtiontukisääntelyn näkökulmasta, joka muodostaa perusteen Yle-lakiin nyt ehdotetuille muutoksille.

Sammanfattning på svenska: **Inverkningar av Yles regionala nyhetsinnehåll i textform på svenskspråkiga tidningar i Finland**

I lagen om Rundradion Ab (**Yle-lagen**) fastställs Yles uppgift till att tillhandahålla ett mångsidigt och omfattande allmännyttigt televisions- och radioprogramutbud med tillhörande special- och tilläggs-tjänster för alla på lika villkor. Finlands regering förbereder för tillfället en ändring i Yle-lagen, som skulle precisera Yles uppgiftsbeskrivning. Behovet att ändra Yle-lagen grundar sig på en utredning som Europeiska kommissionen presenterat till Finland, enligt vilken **Yles nuvarande uppgiftsbeskrivning inte motsvara de krav som EU:s statsstödsregler ställer**.

Regeringen offentliggjorde i juni 2020 ett utkast till proposition med förslag om ändringar i Yle-lagen. Enligt de föreslagna ändringarna ska huvudbetoningen i Yles innehållstjänster i framtiden ligga på publikationer som innehåller rörlig bild eller ljud, och Yles textinnehåll bör huvudsakligen relatera till Yles publikationer som innehåller rörlig bild eller ljud. I nuläget har en stor del av det textinnehåll som publiceras på nätet av Yle inte den koppling till Yles tv- eller radioprogram som krävs.

De föreslagna begränsningarna i regeringens utkast till proposition innehåller flera undantag av vilka ett skulle beröra **svenskspråkigt regionalt nyhetsinnehåll i textform**. Enligt propositionsutkastet skulle Yle kunna erbjuda dylikt innehåll trots de nya begränsningarna, eftersom det enligt ett påstående i utkastet inte finns eller endast finns ett litet utbud på sådant innehåll. I propositionsutkastet har man dock inte över huvud taget bedömt det befintliga utbudet av svenskspråkigt regionalt nyhetsinnehåll i textform, på det sätt som EU:s statsstödsregler kräver.

Ifall man ämnar reglera det föreslagna undantaget på lagnivå, borde man först grundligt utreda de negativa inverkningarna av Yles nätbaserade textinnehåll på privata marknadsaktörer. För att utreda dessa inverkingar genomförde vi i november 2020 en enkätundersökning riktad till konsumenter, som undersökte konkurrenssituationen mellan Svenska Yles och svenskspråkiga tidningars regionala och lokala nätbaserade nyhetsinnehåll. Ur resultaten för undersökningen framgår att **Svenska Yles och svenskspråkiga tidningars innehåll till en stor del är sinsemellan utbytbara och i direkt konkurrens med varandra**. Samt att, i motsats till vad som påstås i propositionsutkastet, det verkar finnas ett rikligt privat nyhetsutbud på svenska.

Baserat på resultaten av enkäten inskränker Svenska Yles regionala och lokala textbaserade nyhetsinnehåll på de svenskspråkiga tidningarnas livsrum och försvagar deras överlevnadschanser på lång sikt. Således vore det samhälleligt sett önskvärt, att de ändringar som nu görs i Yle-lagen inte undantagsvis skulle tillåta sådan verksamhet av Yle, som orsakar betydande störningar i en marknad som fungerar riktigt väl med privata krafter. Ett sådant resultat kan heller inte anses vara tillåtet enligt EU:s statsstödsregler som utgör grunden för de nu föreslagna ändringarna i Yle-lagen.

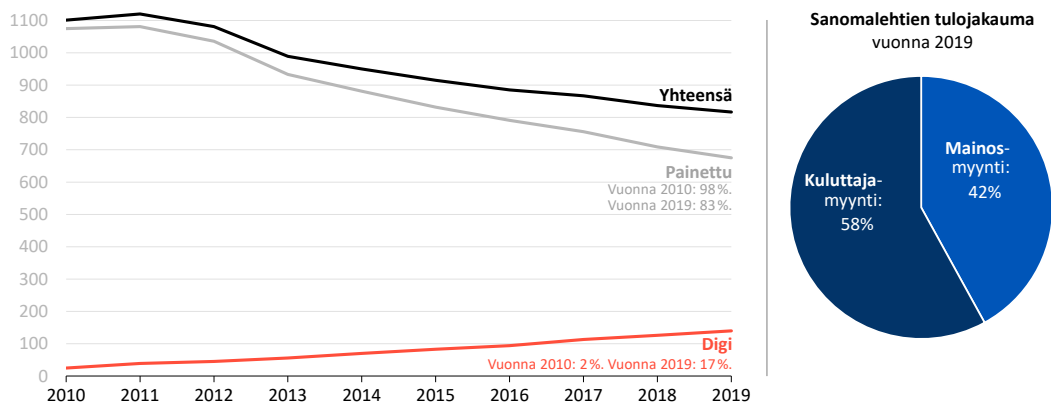
Johdanto¹

Sanomalehtien liiketoiminta perustuu yhtäällä enenevästi tilausten sekä toisaalla mainostilan myymiseen. Sosiaalisen median alustat – sekä internet, verkkopalvelut ja mobiilisovellukset ylipäätään – ovat nakertaneet sanomalehtien mainosmyyntiä, jolloin suoraan kuluttajilta saatavan myyntitulon merkitys on kasvanut. Toinen digitalisaation ajama muutos on painettujen sanomalehtien merkityksen väheneminen ja painopisteen siirtyminen kohti usein laihempaa tulovirtaa tuottavia sanomalehtien mobiilisovellus- ja verkkoversioita.

Kuvasta 1 vasemmalta ilmenee, että 2000-luvulla sanomalehtimyyni yhteensä on laskenut 26 % ja painettujen sanomalehtien osalta peräti 37 %. Vaikka digimyynti on samassa ajassa yli viisinkertaistunut, se on edelleen vain 17 % kokonaisymyynnistä. Oikealta havaitaan, että kuluttajien osuus myyntituloista on 58 % mediomyynnin jäädessä selvästi pienemmäksi osaksi koko pottia.

Maksuton ja maksullinen uutissisältö ovat enenevässä määrin suorassa kilpailutilanteessa kuluttajien puhelimilla, tableteilla, tietokoneilla ja muilla päätelaitteilla. Usein maksullinenkin sisältö tulee maksutta kuluttajien ulottuville esimerkiksi osana sosiaalisen median tai henkilökohtaisten digitaalisten kanavien viestintää siten, että sanomalehtikustantajilla on vain vähän mahdollisuuksia tähän vaikuttaa.

Laissa Yleisradio Oy:stä (**Yle-laki**) Ylen tehtäväksi määritellään monipuolisen ja kattavan julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmiston ja niihin liittyvien oheis- ja lisäpalveluiden tuominen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Yle-lain mukaan Ylen tulee tukea kansanvaltaa ja siihen liittyvää vuorovaikutusta, kotimaista kulttuuria ja eri kulttuurien vuorovaikutusta, sivistystä ja tasa-arvoa sekä välittää asetuksella tarkemmin säädettäviä viranomaistiedotuksia. Ylen on myös kohdeltava yhtäläisin perustein suomen- ja ruotsinkielistä väestöä, joista jälkimmäistä palvelee erityisesti **Svenska Yle**.

Kuva 1: Sanomalehtimyyni Suomessa vuosina 2010–2019 (milj. €, vasen) ja myynnin jakauma vuonna 2019 (oikea). Lähde: Uutismedian liitto (vasen kuva), <https://www.uutismediat.fi/sanomalehtitieto/sanomalehtien-myyntin-kehitys-ja-kustannusrakenne/> (vierailtu 24.11.2020); sanomalehtien kuluttaja- ja mediomyyntitulot 2010–2019 (arvonlisäveroton nettomyyni journalististen tuotteiden osalta); primäärilähteenä Sanomalehtien Liiton vuosikyselyt. Sanomalehtien Liitto (oikea kuva, sama www-linkki kuten edellä); laskettuna Sanomalehtien Liiton jäsenosanomalehtien journalististen tuotteiden nettomyynnistä; primäärilähteenä Sanomalehtien Liiton vuosikyselyt.

TV- ja radio-ohjelmiin suoraan liittyvän verkkosisällön tarjoaminen voidaan katsoa osaksi Ylen julkisen palvelun tehtävää. Tämän lisäksi Yle tarjoaa laajasti sellaista tekstimuotoista verkkosisältöä, jolla ei ole suoraa liityntää sen TV- tai radio-ohjelmiin. Tämä vastikkeetta tarjottava tekstimuotoinen sisältö kilpailee suoraan sanomalehtien korvausta vastaan tarjoamien sisältöjen kanssa. Ylen merkittävä aktiivisuus sen julkiseen palvelutehtävään liittymättömässä verkkosisällössä heikentääkin olennaisesti sanomalehtien mahdollisuuksia kehittää ja kasvattaa verkkoliiketoimintojaan.

Tässä raportissa analysoimme kyselyä, jolla selvitimme **Ylen ruotsinkielisen tekstimuotoisen uutissisällön ja ruotsinkielisten sanomalehtien välistä kilpailutilannetta alueellisissa ja paikallisissa uutisissa.**

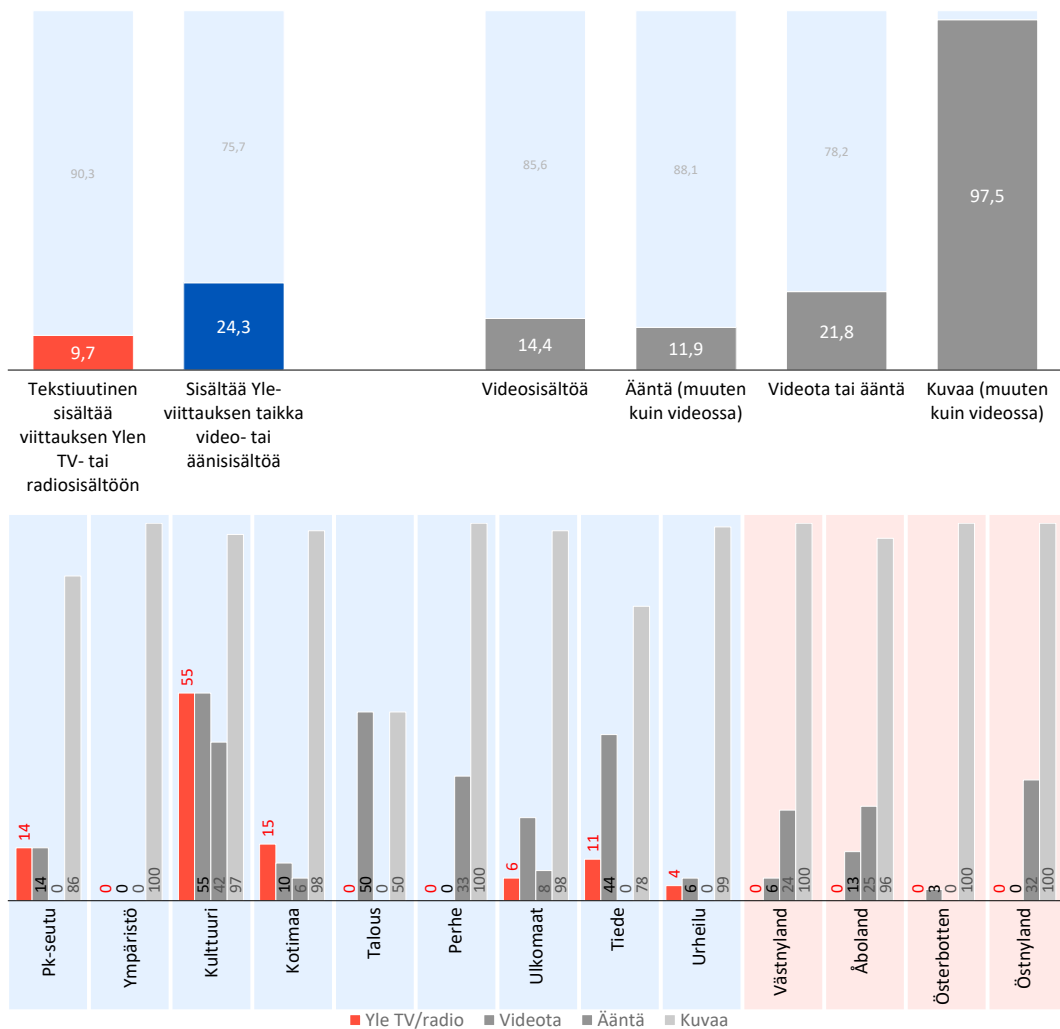
¹ Tämän raportin laatimista on tukenut Medialiitto.

Svenska Ylen tekstimuotoisen sisällön laajuus

Ennen kyselyn toteutusta tutkimme tekstimuotoisten uutisten julkaisutoiminnan liittymistä Ylen liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältäviin julkaisuihin käymällä läpi kaikki Svenska Ylen verkkosivuilla aikavälillä 5.–11.10.2020 julkaistut 362 tekstimuotoista artikkelia, joista tutkimme erityisesti:

1. Sisältääkö artikkeli viittauksen Ylen televisio- tai radiolähetykseen?
2. Sisältyykö artikkeliin liikkuvaa kuvaa?
3. Sisältyykö artikkeliin äänisisältöä?
4. Sisältyykö artikkeliin kuvia?

Ainoastaan kohdan 1–3 mukaisen ehdon täyttävät artikkelit voidaan katsoa sisällöksi, jonka julkaiseminen olisi lähtökohtaisesti sallittua Yle-lakiin ehdotettujen ja EU:n valtioneuvoston päätöksen edellyttämien uusien rajoitusten tultua voimaan (ts. *Ylen julkaiseman sisällön tulee liittyä Ylen liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun*);² pelkästään liikkumatonta kuvaa ja tekstiä sisältävien artikkelien julkaisemista ei lähtökohtaisesti pidettäisi Ylelle sallittuna toimintana Yle-lakiin ehdotettujen muutosten tultua voimaan jälkeen.

Kuva 2: Svenska Ylen verkkojulkaisut 5.–11.10.2020, %-osuus kaikista verkkojulkaisuista, joissa oli mainittua sisältöä: ylempänä kaikki aihealueet yhteensä ja alla aihealueittain.

Lähde: Avancen analyysi Svenska Ylen verkkojulkaisuista.

Kuvassa 2 olemme luokitelleet Svenska Ylen julkaisemia verkkoartikkeleita kahdella tavalla: ylempänä vasemmalla laidassa sisältöä on tyypitelty sen perusteella, liittyykö artikkeli Ylen liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun ja oikealla laidassa yksityiskohtaisemmin artikkelien sisällön perusteella. Oikeasta

² Käsityksemme mukaan pelkkä artikkelin sisältämä viittaus Ylen televisio- tai radiolähetykseen tai audiovisuaalisen sisällön upottaminen osaksi laajempaa tekstimuotoista artikkelia ei kuitenkaan ole yksin riittävää täyttämään EU:n valtioneuvoston päätöksen vaatimuksia, vaan tekstimuotoisen sisällön tulisi myös laajuudeltaan rajoittua referoimaan Ylen televisio- tai radiolähetyksen sisältöä.

laidasta havaitaan, että lähes kaikissa Svenska Ylen verkkouutisissa on mukana kuvia, mutta vain hieman yli viidesosassa on mukana liikkuvaa kuvaa tai ääntä. Ensimmäisenä vasemmalta havaitaan, että alle kymmenesosa uutisista sisältää nimenomaisen viittauksen Ylen televisio- tai radiolähettykseen. Toisena vasemmalta havaitaan, että alle neljäsosa Svenska Ylen julkaisemista uutisista sisältää joko nimenomaisen viittauksen Ylen televisio- tai radiolähettykseen taikka sisältää liikkuvaa kuvaa tai ääntä. **Toisin sanoen, kolmella neljäsosalla Svenska Ylen julkaisemista tekstimuotoisesta verkkosisällöstä ei ole liityntää Ylen liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun.**³ Kuvassa 2 alempana on ylempää kuvaa vastaava tieto aiheittain; oikeasta laidasta ilmenee, että ruotsinkielisiä alueita koskeva uutisointi liittyy vain harvoin Ylen liikkuvaa kuvaa tai sisältävään julkaisuun.

Kysely

Toteutimme Taloustutkimus Oy:n kanssa kyselyn, jonka avulla selvitimme Ylen ruotsinkielisen tekstimuotoisen uutisissä ja ruotsinkielisten sanomalehtien välistä kilpailutilannetta paikallisissa ja alueellisissa uutisissa. Muutaman kysymyksen osalta kyselyn esikuvana toimi Oxfordin yliopiston Reuters-instituutin *Digital News Report*.⁴

Kyselyyn valittiin – ohjelmallisella ositetulla satunnaispoiminnalla Bisnoden yhteystieto- ja henkilömarkkinointirekisteristä, jonka tietolähteenä on mm. väestörekisteri – ikäryhmittäin ja sukupuolittain edustava otos **ruotsia äidinkielenään puhuvia suomalaisia** kolmesta maakunnasta:

- Uusimaa (Tilastokeskuksen aluekoodi 01),
- Varsinais-Suomi (02) ja
- Pohjanmaa (15).

Normaalin käytännön mukaisesti raportoidut tulokset on korjattu alueellisesti, ikäryhmittäin ja sukupuolittain edustaviksi otospainoja käyttäen; niinpä raportoidut tulokset ovat edustavia näiden kolmen maakunnan ruotsia äidinkielenään puhuvan väestön osalta (kyseiset kolme maakuntaa edustavat 42,6 % manner-Suomen 18–79-vuotiaasta väestöstä).⁵

Kyselyyn 5.–20.11.2020 osallistui 450 henkilöä vastausprosentin ollessa 14.⁶ Ruotsiksi tehtyjen puhelinhaastattelujen keskimääräinen kesto oli 7 minuuttia 11 sekuntia.

Kyselyn perusrakenne selviää tämän raportin liitteestä 1 ja alkuperäinen ruotsinkielinen kyselylomake johdanto- ja muine teksteineen – sellaisena, kuin se oli ohjelmoituna Taloustutkimuksen puhelinkyselyjärjestelmässä – ilmenee liitteestä 3; lomakkeen suomenkielinen käännös löytyy liitteessä 4.

³ Tulokset eivät merkittävästi vaihtele päivätasolla, mutta video- ja äänisisältöjen osuuksissa on eroja uutiskategorioiden välillä. Esimerkiksi kulttuuriin liittyvien julkaisujen ääni- ja videosisältöjen osuudet ovat lähellä 50 %, mutta urheilu-uutisten sisältöjen vastaavat osuudet ovat pieniä. Kotimaan uutisten mediasisältöjen osuudet ovat lähellä kuviossa esitettyjä kaikkien uutisten keskiarvoja.

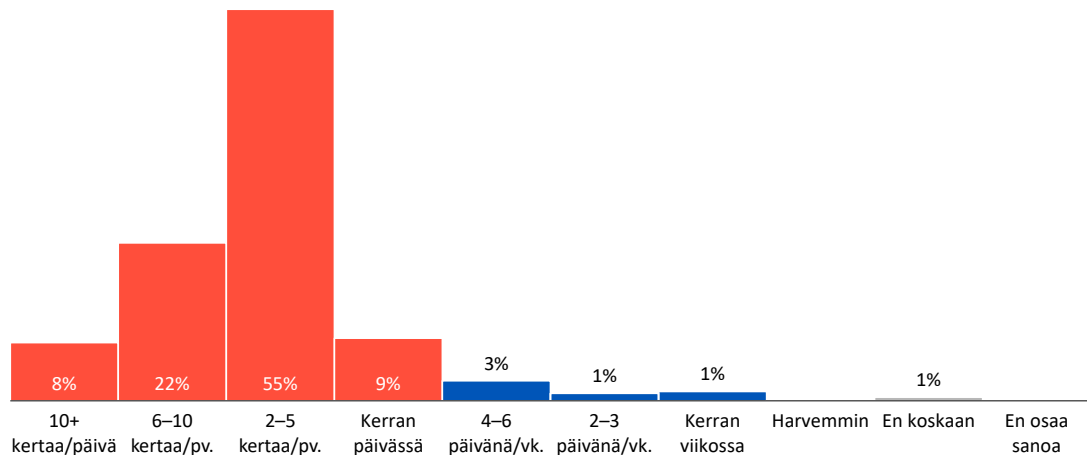
⁴ Media-alan tutkimussäätiö julkaisi viimeisimmän Suomea koskevan maaraportin 16.6.2020: <https://www.mediaalantutkimussaatio.fi/tutkimukset/reuters/2020-uutismedioiden-verkkosivut-suosituin-uutislahde/>.

⁵ Koska maakuntia on 3 (Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pohjanmaa), käytettyjä ikäryhmiä on 4 (18–34-, 35–49-, 50–64- ja 65–79-vuotiaat) ja sukupuolia on 2, kyselyssä on yhteensä 24 ”tilastollista solua” eli strataa. Niinpä esimerkiksi vanhimpaan 65–79 ikäluokkaan kuuluvan pohjanmaalaisen miehen tapauksessa: tämän solun henkilömäärä on 8 053 (Tilastokeskuksen Väestörakenne -tilaston mukaan 31.12.2019 soveltaen 1.1.2020 aluejakoa, <http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html>) ja otoksessa sitä koskevia vastauksia on 6 – niinpä yksi otoksen vastaus edustaa 1 342 henkilöä populaatiossa (= 8 053 / 6), jonka perusteella muodostetaan kyseistä solua koskeva painokerroin. Vastaava päättely tehdään lopuille 23 solulle. Vastausten jakautuminen stratoihin ilmenee liitteestä 2. Painotettuna vastaajat edustavat ao. kolmen maakunnan 1,766 miljoonaa 18–79-vuotiaasta henkilöä (äidinkielestä riippumatta), joita koko manner-Suomessa on 4,142 miljoonaa (tilanne vuodenvaihteessa 2019–2020).

⁶ Laadun varmistamiseksi Taloustutkimus kuunteli puhelinhaastattelusta vähintään 5 %.

Tulokset

Kyselyn aluksi selvitimme vastaajan uutiskäytön intensiteettiä ja hänen käyttämiään uutislähteitä. Kuvasta 3 havaitaan, että 94 % ruotsia äidinkielenään puhuvista uusmaalaisista, varsinaissuomalaisista ja pohjanmaalaisista 18–79-vuotiaista vastaajista seuraa uutisia päivittäin.⁷ Oxfordin yliopiston Reuters-instituutin kyselyssä vastaava osuus, koskien koko Suomea (vastaajan äidinkielestä riippumatta), on 89 % – itse asiassa havaitsemme läpi tämän kyselyn, että nyt osallistuneilla on hieman intensiivisempi ja monipuolisempi uutiskäyttö kuin aiempaan Reuters-instituutin kyselyyn vastanneilla.⁸

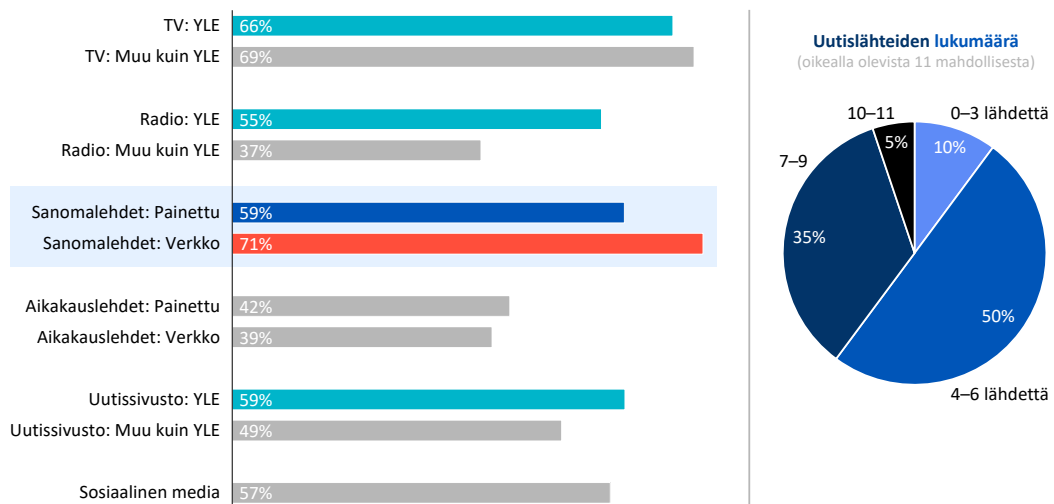
Kuva 3: Vastausten jakauma kysymyksessä *Kuinka usein yleensä seuraat uutisia?*

Lähde: Avancen ja Taloustutkimuksen 450 vastaajan kysely 5–20.11.2020 (painotettu); 94 % vastaajista seuraa päivittäin. Media-alan tutkimussäätiön Suomen maaraportissa 2020 (<https://v.gd/pCGdaQ>) 89 % ao. kyselyyn vastanneista seuraa päivittäin.

Vastaajilta kysyttiin kuvan 4 mukaisesti (vasemmalla) 11 eri uutislähteen käytöstä viimeisen viikon aikana. Yle on tärkein yksittäinen media TV:ssä, se on yksinään tärkeämpi kuin muut yhteensä radiossa sekä myös sanoma- ja aikakauslehtiin liittymättömistä verkkouutis sivustoista Yle on tärkeämpi kuin kaikki muut yhteensä. Painetut sanomalehdet ovat edelleen varsin paljon käytettyjä, ja sanomalehtien verkkosivustot ja mobiilisovellukset ovat itse asiassa tärkein yksittäinen uutislähde. Kuvasta 4 oikealta ilmenee, että puolet vastaajista käytti viikon aikana 4–6 uutislähdettä (kuvassa vasemmalla olevista 11 mahdollisesta uutislähteestä).

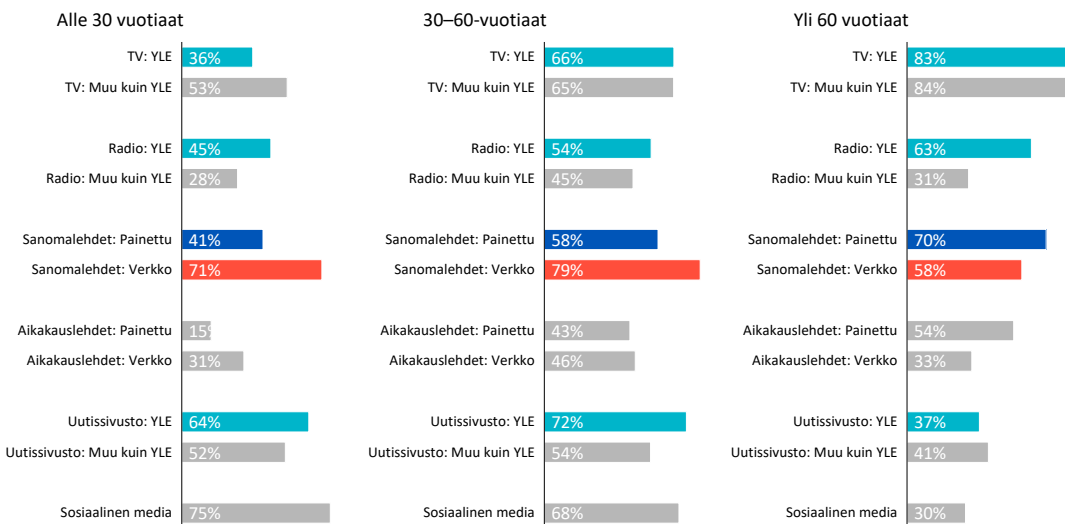
⁷ Niitä kahdelta vastaajalta, jotka ilmoittivat, etteivät seuraa koskaan uutisia, kysyttiin lisäksi vain taustakysymys internet-käytön intensiteetistä.

⁸ Joskin on syytä todeta, että tämä verkkokysely oli suomalaisvastaajien osalta saatavilla vain suomenkielisenä, mikä on saattanut rajoittaa äidinkielenään ruotsia puhuvien osallistumista; ks. Media-alan tutkimussäätiö julkaisi viimeisimmän Suomea koskevan maaraportin 16.6.2020: <https://www.mediaalantutkimussaatio.fi/tutkimukset/reuters/2020-uitismedioiden-verkkosivut-suosituin-uitislahde/>.

Kuva 4: Osuus vastaajista (%), joka käytti mainittua uutislähdettä viimeisen viikon aikana (vasen), ja viikon aikana käytettyjen uutislähteiden lukumäärä (oikealla; 11 mahdollisesta, jotka ilmenevät vasemmanpuoleisesta kuvasta). Lähde: Avancen ja Taloustutkimuksen 450 vastaajan kysely 5–20.11.2020 (painotettu); 71 % käytti sanomalehtien verkkopalveluja, mikä oli tärkein yksittäinen lähde. Media-alan tutkimussäätiön Suomen maaraportissa 2020 (<https://v.gd/pCGdaQ>) 65 % käytti sanomalehtien verkkopalveluja.

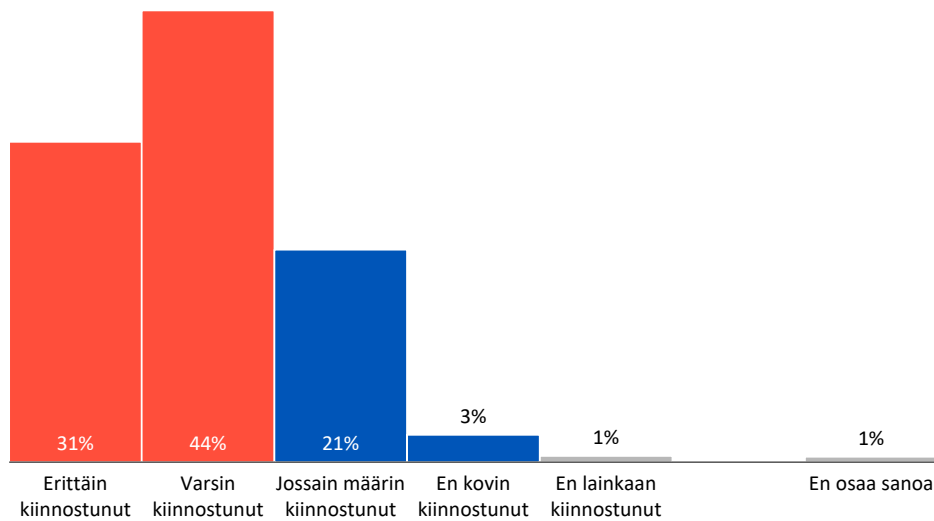
Kuvasta 5 selviää kolmea ikäryhmää – alle 30-, 30–60- ja yli 60- vuotiaita – koskien sama tieto, kuin kaikkia vastaajia koskien kuvassa 4 vasemmalla. Havaitaan, että nuoremmille yleensä TV ja erityisesti Ylen televisiölähetykset ovat vähemmän käytettyjä uutislähteitä. Nuoremmat käyttävät myös vähemmän painettuja sanomalehtiä mutta ovat melko aktiivisia niiden verkkopalvelujen ja mobiilisovellusten käyttäjiä. Yli 60-vuotiailla sosiaalinen media on vähäisemmässä roolissa uutislähteenä – tätä selittää vain osin heidän nuorempia alhaisempi yleisen internet-käytön intensiteetti.⁹

Kuva 5: Osuus vastaajista ikäryhmittäin (%), joka käytti mainittua uutislähdettä viimeisen viikon aikana. Lähde: Avancen ja Taloustutkimuksen 450 vastaajan kysely 5–20.11.2020 (painotettu).

Nyt toteutetun kyselyn pääasiallisena tarkoituksena on siis selvittää (a) verkkopalvelun tai mobiilisovelluksen kautta kulutettavan uutisisällön kilpailutilannetta (b) Ylen ja ruotsinkielisten sanomalehtien välillä (c) alueellisissa ja paikallisissa uutisissa. Kohdat a–c ovat melko täsmällisiä, mutta toisaalta tulosten luotettavuuden näkökulmasta on tärkeää, että relevantit henkilöt vastaavat oikeisiin kysymyksiin tietoisina niihin liittyvästä kontekstista.

⁹ Yli 60-vuotiaista 77 % käyttää internetiä päivittäin, siinä missä tätä nuoremmilla vastaava osuus on 96 %.

Kuva 6: Missä määrin kiinnostunut alueellisista tai paikallisista uutisista, osuus vastaajista.

Lähde: Avancen ja Taloustutkimuksen 450 vastaajan kysely 5–20.11.2020 (painotettu). Tässä kyselyssä 75 % erittäin tai varsin kiinnostunut; Media-alan tutkimussäätiön Suomen maaraportissa 2020 (<https://v.gd/pCGdaQ>) ja sen taustalla olevassa kyselyssä 56 % erittäin tai varsin kiinnostunut.

Kyselyyn vastanneet henkilöt puhuvat äidinkielenään ruotsia. Ennen varsinaiseen kilpailutilanteeseen liittyvien ydinkysymyksen esittämistä selvitimme, (1) onko henkilö ylipäätään kiinnostunut paikallisuutisista ja (2) lukiko hän viimeisen viikon aikana alueellisia tai paikallisia uutisia verkkopalvelun tai mobiilisovelluksen kautta. Kuvasta 6 ilmenee, että 75 % vastaajista oli erittäin tai melko kiinnostuneita ja lähes kaikki edes jonkin verran kiinnostuneita alueellisista ja paikallisista uutisista.¹⁰ Keskeisemmin tämän kyselyn ydinkohdejoukkoa määrittää kuitenkin 2. kohta: 70 % vastaajista ilmoittaa lukeneensa viimeisen viikon aikana alueellisia tai paikallisia uutisia verkkopalvelun tai mobiilisovelluksen kautta. *Nämä 337 henkilöä, joita on 104–117 per maakunta, muodostavat tämän kyselyn ydin vastaajajoukon, jolta kysyttiin kilpailutilannetta sivuavat kysymykset siten, että jokaisen kysymyksen yhteydessä pyydettiin ajattelemaan alue- tai paikallisuutisia tietoverkossa tai mobiilisovelluksessa.*

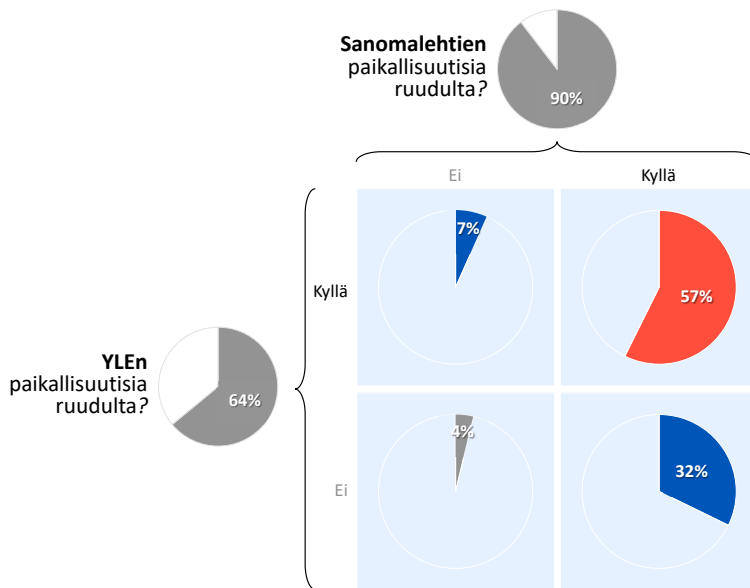
Kuvassa 7 yhdistyvät vastaukset kahteen keskeiseen kysymykseen:

- Oliko mikään osa lukemastasi sanomalehden tuottamaa tai välittämää sisältöä?
- Oliko mikään osa lukemistasi Ylen tuottamaa tai välittämää sisältöä?

Kuvassa 7 ylhäältä havaitaan, että 90 % lukee *sanomalehtien* paikallisuutisia ruudulta; oikealta havaitaan, että 64 % lukee *Ylen* paikallisuutisia ruudulta. Sanomalehtien verkkopalvelusta tai mobiilisovelluksesta saatavien paikallisuutisten erinomainen peitto on sinänsä mielenkiintoinen tieto. Toisinaan Ylen kilpailevaa tarjontaa nimittäin motivoidaan yksityisen markkinan toimimattomuudella ja siten markkinapuutteen olemassaololla, mikä tämän evidenssin valossa ei näytä pitävän lainkaan paikkaansa.

Sinisellä pohjalla oleva osa kuvasta 7 kertoo, miten näiden kahden sisältötyypin käytöt suhtautuvat toisiinsa siten, että jokainen ydinjoukkoon kuuluva vastaaja on yhdessä neljästä lohkoista. Vasemmalta alhaalta ilmenee, että 4 % lukee kyllä paikallisuutisia ruudulta, mutta ei sanomalehtien tai Ylen tarjoamia sisältöjä, oikealta alhaalta ilmenee, että 32 % lukee sanomalehtien mutta ei Ylen paikallisuutissisältöä ruudulta, ja vasemmalta ylhäältä ilmenee, että 7 % lukee Ylen mutta ei sanomalehtien paikallisuutissisältöä ruudulta. Kiintoisa ja tärkeä tieto on oikealla ylhäällä: 57 % lukee sekä sanomalehtien että Ylen paikallisuutisia ruudulta.

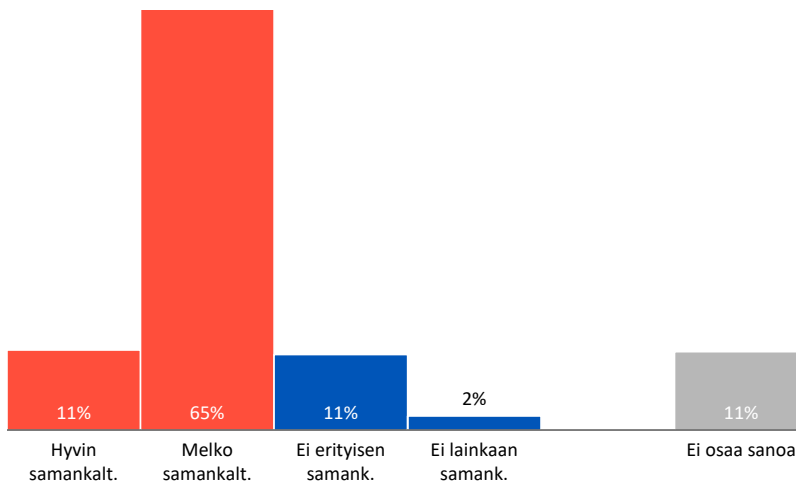
¹⁰ 3 vastaajaa ei ollut lainkaan kiinnostunut alueellista ja paikallisista uutisista ja 2 vastaajaa ei osannut sanoa kiinnostustaan; näiltä 5 vastaajalta ei kysytty kilpailutilannetta koskevia kysymyksiä, vaan heiltä kysyttiin seuraavaksi mahdollisista maksullisista lehtitilauksista.

Kuva 7: Viimeisen viikon aikana alueellisia tai paikallisia uutisia ruudulta lukeneiden mediakäyttö.

Lähde: Avancen ja Taloustutkimuksen 450 vastaajan direktiivikysely 5–20.11.2020 (painotettu).

Pääosa vastaajista siis lukee ruudulta sekä sanomalehtien että Ylen paikallisuutisia. Jos kuitenkin olisi niin, että sisällöt olisivat hyvin erilaisia – eivätkä siten olisi keskenään vaihtokelpoisia vaan tosiaan *täydentäviä* – sanomalehdet ja Yle eivät kuvan 7 havainnoista huolimatta olisi kilpailutilanteessa keskenään. Asiaa selvittääksemme kysyimme vastaajilta, missä määrin he katsovat sanomalehtien ja YLEn sisältöjen olevan samankaltaisia. Kuvasta 8 ilmenee, että 76 % kokee sanomalehtien ja Ylen sisällöt hyvin tai melko samankaltaisiksi – niillä, jotka olivat viimeisen viikon aikana käyttäneet molempia sisältöjä (eli 57 % kuvassa 7), tämä osuus on peräti 86 %.

Kuva 8: Sanomalehtien ja Ylen sisällön samankaltaisuus (ajatellen ruudulta luettuja paikallisuutisia).

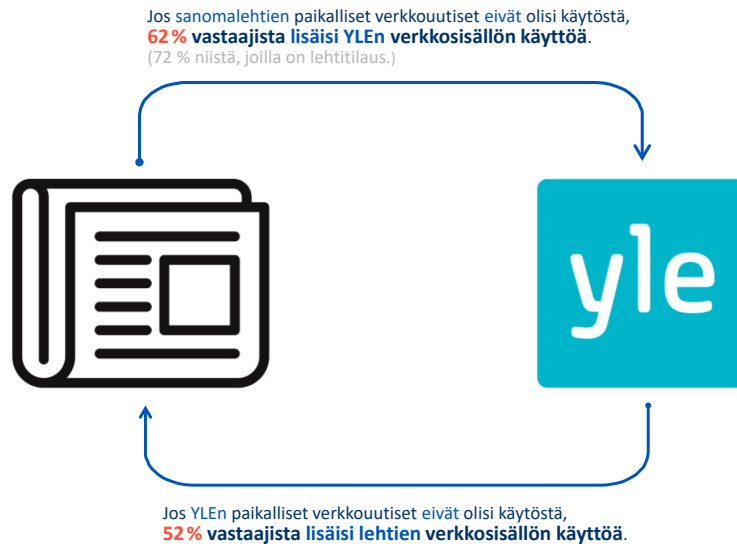
Lähde: Avancen ja Taloustutkimuksen 450 vastaajan kysely 5–20.11.2020 (painotettu).

Esim. Conlon ja Mortimer (2020) ovat todenneet tutkimuksessaan, että ns. diversiosuhde eli suhteellinen siirtymäalttius on yksi parhaista mittareista selvitetessä tuotteiden tai palvelujen välistä korvattavuutta ja siten niiden välisen kilpailun intensiteettiä.¹¹ Täsmentääksemme sanomalehtien ja Ylen välistä kilpailuasetelmaa ruudulta luettavissa paikallisuutisissa, kysyimme mukaelman kilpailuanalyyssissa yleisesti käytetystä ns. pakkodiversiosta. Koska kilpailupaine ei välttämättä ole symmetrinen, diversiot on syytä kysyä molempiin suuntiin. Niinpä esitimme seuraavat kysymykset:

¹¹ Christopher T. Conlon & Julie Holland Mortimer, 19.1.2020, Empirical Properties of Diversion Ratios, <https://chrisconlon.github.io/site/diversion.pdf>

- Jos sanomalehtien sisältö poistuisi kokonaan käytöstä, lisääntyisikö oma Ylen sisällön käyttösi?
- Jos Ylen sisältö poistuisi kokonaan käytöstä, lisääntyisikö oma sanomalehtisisällön käyttösi?

Näihin kahteen kysymykseen perustuvat vastaukset ilmenevät kuvasta 9. Sanomalehtien sisällön mahdollisesti poistuessa 62 % vastaajista lisäisi Ylen sisällön käyttöä. Niillä, jotka olivat käyttäneet molempia viimeisen viikon aikana, tämä osuus oli 67 %, ja niillä, jolla oli käytössään maksullinen sanomalehtitilaus, tämä osuus oli 72 %.¹² Siirtyminen toiseen suutaan – Ylen sisällöstä sanomalehtiin päin – on myös korkea.¹³

Kuva 9: Suhteellinen siirtymäalttius (diversio) tilanteessa, jossa toinen sisältötyyppi ei enää olisi saatavissa.

Lähde: Avancen ja Taloustutkimuksen 450 vastaajan kysely 5–20.11.2020 (painotettu).

Jos kilpailuoikeudessa käytetyssä testissä kandidaattimarkkinana olisi sanomalehtien ja Ylen verkossa tarjottavien paikallisuutisten muodostama kokonaisuus, tämänkaltaisilla siirtymillä johtopäätöksenä olisi, että sanomalehtien ja Ylen tarjoamat sisällöt kuuluisivat samalle taloudelliselle markkinalle ja kyseiset sisällöt olisivat siten keskenään kilpailevia ja toisiaan korvaavia.¹⁴

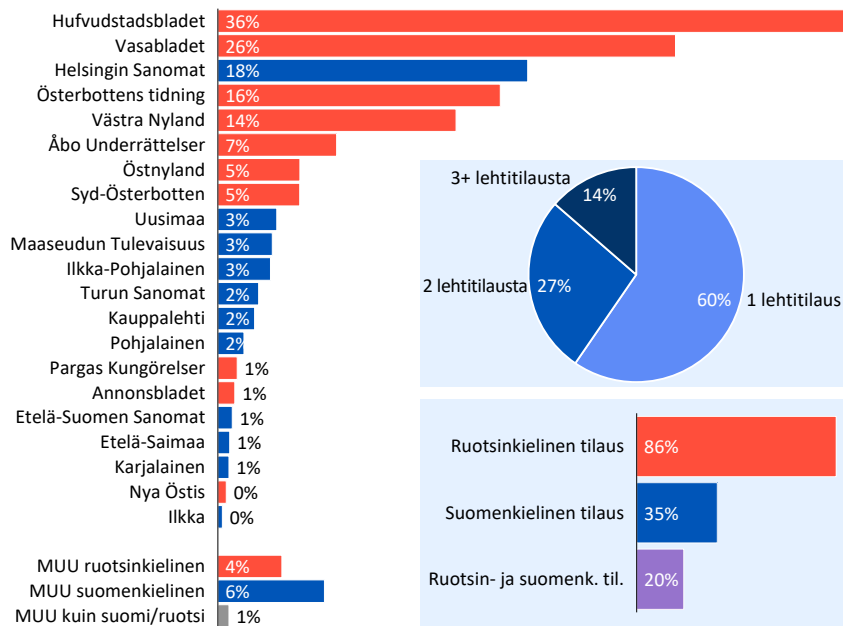
Kuvien 7, 8 ja 9 perusteella on selvää, että sanomalehtien ja Ylen verkkopalvelujen ja mobiilisovellusten kautta tarjoamat paikallisuutiset ovat toisiaan korvaavia, ne ovat samalla taloudellisella markkinalla ja ne ovat myös varsin suorassa kilpailutilanteessa. Käytön perusteella molempien – mutta varsinkin sanomalehtien – tarjonta tältä osin on runsasta. Vaikka ihmiset tyypillisesti käyttävät useita uutislähteitä, näistä seikoista seuraa silti, että yhden sisällön tarjonnan lisääntyminen (runsaampi määrä, parempi laatu tai halvempi hinta suhteessa toiseen) vaikuttaa negatiivisesti toisen sisällön kysyntään ja käyttöön.

Kilpailutilannetta käsittelevän osion jälkeen kaikilta vastaajilta kysyttiin seuraavasti: *Onko sinulla käytössäsi maksullinen tilaus yhden tai useamman sanomalehden paperi-, mobiilisovellus- tai verkkoversioon?* 61 % vastasi tähän myöntävästi. Myönteisesti vastanneista 60 % on yksi ja lopuilla 2–5 eri sanomalehden tilausta (kuva 10, piirakka). Kuvasta 10 oikealta alakulmasta selviää, että 86 % oli vähintään yhden ruotsin- ja 35 % vähintään yhden suomenkielisen sanomalehden tilaus; tilaukset molemmilla kielillä on 20 % vastaajista. Kuvan 10 päägraafista ilmenee, että näissä kolmessa maakunnassa ruotsia äidinkielenään puhuvat tilaavat yleisimmin Hufvudstadsbladetia ja Vasabladetia; kolmanneksi yleisin sanomalehtitilaus tällä joukolla on Helsingin Sanomat.

¹² Niillä, jotka täyttivät molemmat ehdot – eli olivat käyttäneet molempia ja joilla oli maksullinen sanomalehtitilaus –, tämä osuus oli 74 %.

¹³ Niillä, jotka olivat käyttäneet molempia viimeisen viikon aikana, tämä osuus oli 63 %, ja niillä, jolla oli käytössään maksullinen sanomalehtitilaus, tämä osuus oli 55 %; molemmat ehdot täyttävillä tämä osuus oli 65 %.

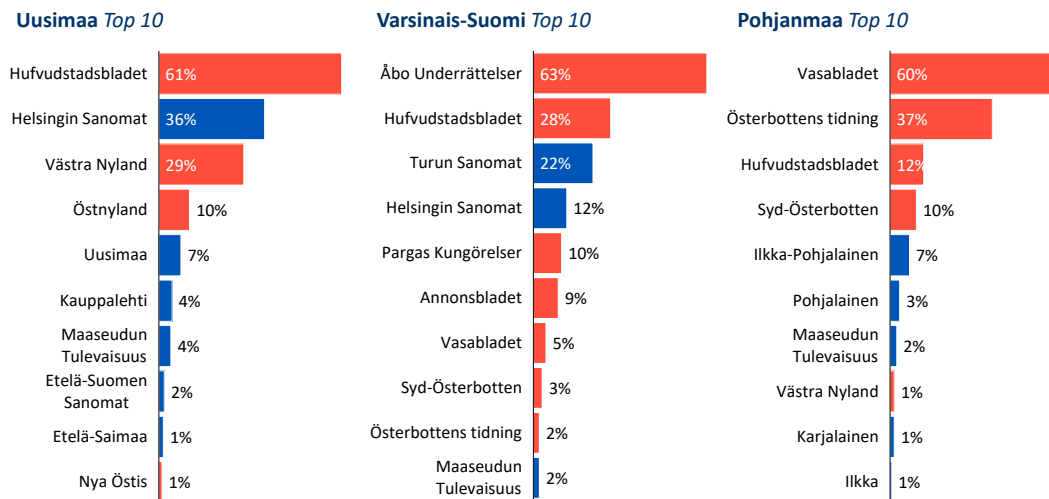
¹⁴ Näin, jos tulkitsemme mainitun 52 tai 62 prosenttia ns. aggregaattidiversioksi ja sovellamme mm. KKV:n soveltamia CLA-testin kriittisiä arvoja (tulkintaan ja kriittisiin arvoihin liittyy monia varauksia, mutta näin selvillä diversioilla johtopäätös olisi silti sama).

Kuva 10: Osuus vastaajista, joilla oli käytössään mainitun lehden maksullinen tilaus (niistä, joilla oli käytössään jonkun maksullisen lehden tilaus).

Lähde: Avancen ja Taloustutkimuksen 450 vastaajan kysely 5–20.11.2020 (painotettu). Ruotsinkieliset lehdet merkitty kuvassa punaisella ja suomenkieliset sinisellä.

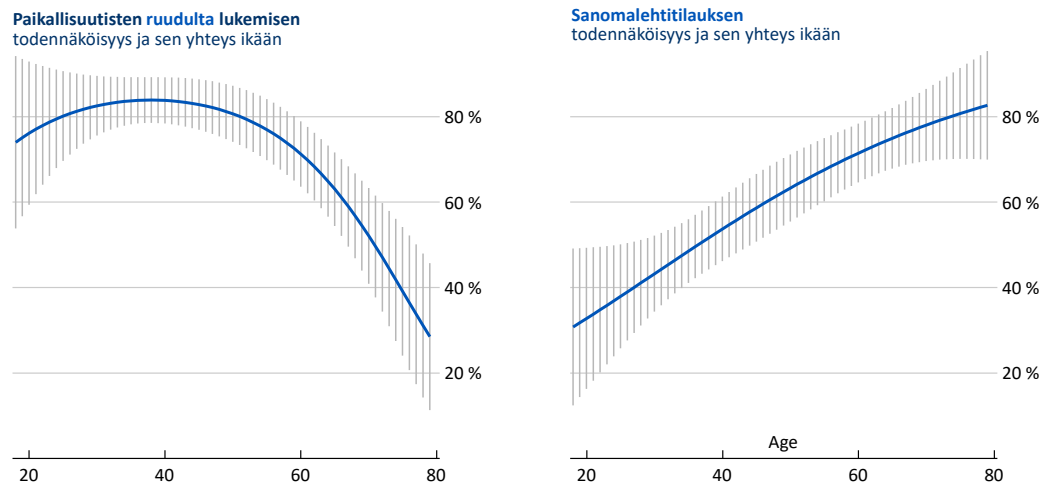
Kuvasta 11 ilmenee ruotsia äidinkielenään puhuvien kymmenen yleisintä sanomalehtitilausta kussakin maakunnassa. Kussakin maakunnassa on selvä ruotsinkielinen ykköslehti.

Kuva 11: Osuus vastaajista maakunnittain, joilla oli käytössään mainitun sanomalehden maksullinen tilaus (niistä, joilla oli käytössään jonkun maksullisen sanomalehden tilaus).

Lähde: Avancen ja Taloustutkimuksen 450 vastaajan kysely 5–20.11.2020 (painotettu). Ruotsinkieliset lehdet merkitty kuvassa punaisella ja suomenkieliset sinisellä.

Kuvassa 12 on regressiomalleilla johdetut havainnot vastaajan iän yhteyksistä paikallisuutisten ruudulta lukemisen ja sanomalehtitilauksen olemassaolon todennäköisyyksiin. Vasemmalta havaitaan, että ruudulta lukemisen todennäköisyys laskee melko nopeasti 60-vuotiaista henkilöistä alkaen. Oikealta ilmenee, että maksullisen sanomalehtitilauksen todennäköisyys kasvaa varsin tasaisesti vastaajan iän myötä.

Kuva 12: Vastaajan iän yhteys paikallisuuksien ruudulta lukemisen (vasen) ja sanomalehtitilauksen (oikea) todennäköisyyteen.

Lähde: Avancen ja Taloustutkimuksen 450 vastaajan kysely 5–20.11.2020. Estimoitu vaikutus 18–79-vuotiailla (sininen viiva) ja 95 %:n luottamusväli (harmaat pystyviivat). Logit-malli (painotettu), jossa ruudulta lukemista tai sanomalehtitilausta (1 = kyllä, 0 = Ei/Ei osaa sanoa) selitetään sukupuolella sekä iällä ja sen neliöllä.

Niitä, jotka vastasivat **kieltävästi** kysymykseen – *Onko sinulla käytössäsi maksullinen tilaus yhden tai useamman sanomalehden paperi-, mobiilisovellus- tai verkkoversioon?* – kysyttiin, oliko sanomalehtitilaus mahdollisesti päättynyt viimeisen 12 kuukauden aikana. Tällaisia henkilöitä oli 11,9 % kaikista vastaajista; heille esitettiin jatkokysymys liittyen yleensä ilmaisen uutissisällön ja erityisesti Ylen sisällön vaikutuksiin lopetuspäätökseen:

- 26,1 % katsoo, että ilmainen uutissisältö vaikutti tilauksen peruutus päätökseen.
- 22,8 % katsoo, että erityisesti Ylen ilmainen uutissisältö vaikutti tilauksen peruutus päätökseen.

Yleisesti ilmaisen uutissisällön ja erityisesti Ylen ilmaisen sisällön vaikutusta lopettamis päätökseen on pidettävä korkeana. Joka viidennen tai joka neljännen sanomalehtitilauksen päättymisen takana (tai ainakin osasyynä) on siis Ylen verovarjoilla tuotettu ja ilmaiseksi jaettava sisältö – ymmärrettävästi tilaaja- ja mainostuloilla rahoitettava ja korvausta vastaan jaettava sisältö ovat täten varsin hankalassa kilpailutilanteessa.¹⁵

¹⁵ Toteamme, että sanomalehtitilauksen päättäneiden kyselyvastaajien määrä ei ole kovin suuri, mikä kasvattaa näiden vastausten luottamusväliä.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Ylen toiminnan laajeneminen varsinaisen yleisradiotoiminnan (eli audiovisuaalisten televisio- ja radio-ohjelmistojen) ulkopuolelle on osaltaan seurausta nykyisen Yle-lain sisältämästä laajasta ja epätäsmällisestä Ylen julkisen palvelun määritelmästä. Suomen hallitus on parhaillaan valmistelemaan kyseisen määritelmän muuttamista Euroopan komission esittettyä Suomelle arvionsa, jonka mukaan nykyinen määritelmä ei vastaa EU:n valtioneuvoston vaatimuksia. Määritelmän saattaminen EU:n valtioneuvoston vaatimukseksi edellyttäisi, että siihen tehtävällä muutoksella estetään tehokkaasti Yleä julkaisemasta sellaista tekstiä sisältöä, joka ei liity Ylen televisio- tai radio-ohjelmistoihin.

Hallituksen kesäkuussa 2020 julkaisemassa esitysluonnoksessa Yle-lain muuttamiseksi on kuitenkin ehdotettu, että Yle saisi jatkaa uusien rajoitusten estämättä muun muassa ruotsinkielisen alueellisen tekstiä sisältävän uutissisällön tarjoamista ilman, että kyseisen sisällön tulisi liittyä Ylen televisio- tai radio-ohjelmistoihin. Perusteluna tälle poikkeukselle on esitetty väite, että kyseisestä sisällöstä ei olisi lainkaan tarjontaa tai sitä olisi vähän.

Kuten tästäkin raportista ilmenee, väite ruotsinkielisen alueellisen tekstiä sisältävän uutissisällön vähäisestä, saati olemattomasta tarjonnasta on ilmeisen virheellinen. Ruotsinkielisten sanomalehtien verkossa tai mobiilisovelluksilla tarjoamat alueelliset ja paikalliset uutiset kiinnostavat ja myös tavoittavat lukijansa. Peräti 90 % näistä uutisistä kiinnostuneista (ruotsinkielisistä) vastaajista ilmoitti lukeneensa sanomalehtien paikallisuutisia ruudulta kuluneen viikon aikana. Tekstiä sisältävien ruotsinkielisten paikallisten ja alueellisten uutisten tarjoamista valtion rahoittamana julkisena palveluna on täten mahdotonta perustella kyseisen sisällön puuttuvalla markkinaehtoisella tarjonnalla. Puuttuvan markkinaehtoisesta tarjonnasta osoittaminen olisi kuitenkin ehdoton edellytys sille, että kyseisen sisällön tarjoamista julkisesti rahoitettuna palveluna voitaisiin perustella EU:n valtioneuvoston nojalla.

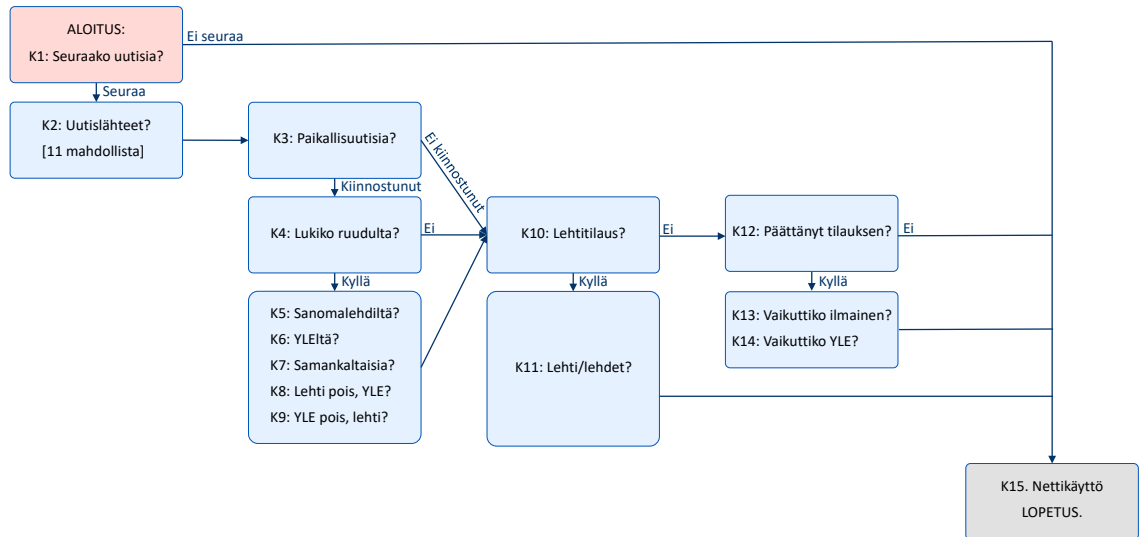
Ruotsinkielisen uutissisällön saatavuudesta erillisenä kysymyksenä tulee lisäksi tarkastella sitä, miten vastikkeenä tarjottavat Svenska Ylen tekstiä sisältävät uutissisällöt vaikuttavat ruotsinkielisten sanomalehtien toimintaedellytyksiin. Keskeinen kysymys on tältä osin se, missä määrin Svenska Yle ja sanomalehdet kilpailevat toistensa kanssa. Tässä raportissa olemme analysoineet Svenska Ylen ja ruotsinkielisten sanomalehtien välistä kilpailutilannetta verkkopalveluiden ja mobiilisovellusten kautta tarjottujen alueellisten ja paikallisten uutissisältöjen osalta. Toteuttamamme kyselytutkimuksen tuloksista havaitsemme, että

- kyseiset Ylen ja sanomalehtien tarjoamat sisällöt ovat varsin pitkälti toisiaan korvaavia,
- ne kuuluvat samalle taloudelliselle markkinalle ja
- ne ovat suorassa kilpailutilanteessa keskenään.

Edellä mainitut havainnot osoittavat, että Svenska Ylen laaja alueellisten ja paikallisten tekstiä sisältävien uutissisältöjen tarjonta kaventaa maamme ruotsinkielisten sanomalehtien elintilaa ja selviytymismahdollisuuksia pitkällä aikavälillä. Merkittävä osa ruotsinkielisten sanomalehtien tilauksensa hiljattain päättäneistä vastaajista toteaaakin, että Ylen ilmaiseksi tarjoama sisältö oli päätökseen myötävaikuttava tekijä. Ilman Ylen tekstiä sisältävien verkkosisältöjen ja sanomalehtien tilaus- ja mainosmyynnit olisivat molemmat mitä todennäköisemmin ainakin jonkin verran korkeammat, mikä puolestaan parantaisi niiden kannattavuutta, lisäksi niiden journalistista vapautta ja nostaisi niiden pidemmän aikavälin selviytymistodennäköisyyttä.¹⁶ Olisikin yhteiskunnallisesti toivottavaa, ettei Yle-lakiin nyt tehtävillä muutoksilla poikkeuksellisesti sallittaisi sellaisia Ylen toimintoja, jotka aiheuttavat merkittävää häiriötä yksityisin voimin varsin hyvin toimivalla markkinalla. Tällaista lopputulemaa ei voida pitää sallittuna myöskään EU:n valtioneuvoston nojalla, joka muodostaa perusteen Yle-lakiin nyt ehdotetuille muutoksille.

¹⁶ Toki nämä seikat ovat omiaan myös ruokkimaan alalle tuloa sekä myötävaikuttamaan tarjonnan laadun nousuun ja tarjolla olevien vaihtoehtojen lisääntymiseen.

Liite 1: Kaaviokuva toteutetun kyselyn perusrakenteesta (ks. myös Liite 2, jossa täsmälliset kysymysmuotoilut ym.)

Liite 2: Vastausten jakautuminen stratoihin (ks. myös alaviite 5)

	Uusimaa (150 vastaajaa)	Varsinais-Suomi (150 vastaajaa)	Pohjanmaa (150 vastaajaa)
18–34 v. (91, 20 %)	♀ 12 ♂ 17	♀ 16 ♂ 19	♀ 14 ♂ 13
35–49 v. (180, 40 %)	♀ 39 ♂ 21	♀ 22 ♂ 27	♀ 24 ♂ 47
50–64 v. (112, 25 %)	♀ 20 ♂ 13	♀ 23 ♂ 23	♀ 16 ♂ 17
65–79 v. (67, 15 %)	♀ 12 ♂ 16	♀ 14 ♂ 6	♀ 13 ♂ 6

Liite 3: Kyselylomakkeen Taloustutkimus Oy:n järjestelmään ohjelmoitu versio (ks. myös Liite 1, josta selviää kyselyn yleinen rakenne ja kulku vastausten perusteella)

Jag heter AgentName och ringer från Taloustutkimus. Jag gör en enkät om medieanvändning. Resultaten från enkäten kommer att användas som stöd för utveckling av en mångfald av media i samhället. Det tar ungefär fem minuter att svara på enkäten.

Kan ni delta i enkäten?

- Med nyheter avses i denna enkät all information som berör aktuella händelser.
- Regional eller lokal syftar på din hemstads, -kommuns eller -regions nyheter.
- Digital syftar i denna enkät på nyhetskonsumtion via internet på mobiltelefon, dator, läsplatta eller annan liknande apparat.

f1| 1. Hur ofta följer du vanligtvis nyheter?

LÄS VID BEHOV: "Med nyheter avses nationella, internationella och regionala eller lokala nyheter samt övriga aktuella händelser som du följer genom radio, tv, tidningar eller med mobiltelefonens eller datorns webbläsare eller applikation."

- m 1 Mer än 10 gånger per dag
- m 2 Mellan 6 och 10 gånger per dag
- m 3 Mellan 2 och 5 gånger per dag
- m 4 En gång om dagen
- m 5 4–6 dagar i veckan
- m 6 2–3 dagar i veckan
- m 7 En gång i veckan
- m 8 Mer sällan än en gång i veckan
- m 9 Mindre än en gång i månaden
- m 10 Aldrig
- m 11 VET INTE

If = 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, Only ask 'vahkerrankk'

f2| 2. Vilka av följande har du använt som nyhetskälla under den senaste veckan?

	Ja	Nej	VET INTE
YLE:s TV-nyhetssändningar eller -program	q	q	q
Andra än YLE:s TV-nyhetssändningar eller -program	q	q	q
YLE:s radionyhetsändningar	q	q	q
Andra än YLE:s radionyhetsändningar	q	q	q
Papperstidningar	q	q	q
Tidningarnas digitala nyheter via mobiltelefon, dator eller läsplatta	q	q	q
Tryckta tidskrifter	q	q	q
Tidskrifters digitala nyheter via mobiltelefon, dator eller läsplatta	q	q	q
YLE:s digitala nyheter via mobiltelefon, dator eller läsplatta	q	q	q
Andra än tidigare nämnda digitala nyheter via mobiltelefon, dator eller läsplatta	q	q	q
Sociala medier som Facebook, YouTube eller Twitter	q	q	q

t3| 3. Hur intresserad av regionala eller lokala nyheter skulle du anse att du är?

VID BEHOV: Med regionala och lokala nyheter avses nyheter från den stad, kommun eller region som du bor i/på. Sådana nyheter kan handla om exempelvis kommunfullmäktiges beslut eller händelser i ditt närområde

- m 1 Mycket intresserad
- m 2 Ganska intresserad
- m 3 I viss mån intresserad
- m 4 Inte särskilt intresserad
- m 5 Inte intresserad över huvud taget
- m 6 VET INTE

If = 1, 2, 3, 4, Only ask 'f4'

f4| 4. Läste du under den senaste veckan regionala eller lokala nyheter på nätet, mobiltelefonen, läsplattan eller någon annan digital tjänst?

- m 1 Ja
- m 2 Nej
- m 3 VET INTE

If = 1, Only ask 'f5'

f5| Om regional- eller lokalnyheter i digital form:**5. Var någon del av det innehåll du läste producerad eller förmedlad av en tidning?**

- m 1 Ja
- m 2 Nej
- m 3 VET INTE

f6| Fortfarande om regional- eller lokalnyheter i digital form:**6. Var någon del av det innehåll du läste producerat eller förmedlat av YLE?**

- m 1 Ja
- m 2 Nej
- m 3 VET INTE

f7| Fortfarande om regional- eller lokalnyheter i digital form:**7. I vilken mån anser du att tidningarnas och YLE:s innehåll är likartat?**

- m 1 Mycket likartat
- m 2 Ganska likartat
- m 3 Inte särskilt likartat
- m 4 Inte alls likartat
- m 5 VET INTE

f8| Fortfarande om regional- eller lokalnyheter i digital form:**8. Skulle din konsumtion av YLE:s innehåll öka om tidningarnas innehåll skulle försvinna helt och hållet?**

- m 1 Ja
- m 2 Nej
- m 3 VET INTE

f9| Fortfarande om regional- eller lokalnyheter i digital form:**9. Skulle din konsumtion av tidningarnas innehåll öka om YLE:s innehåll skulle försvinna helt och hållet?**

- m 1 Ja
- m 2 Nej
- m 3 VET INTE

f10| 10. Har du en avgiftsbelagd prenumeration på en eller flera tidningars pappers- eller digitala versioner, exempelvis i mobilen eller på datorn?

- m 1 Ja
- m 2 Nej
- m 3 VET INTE

*If = 1, Only ask 'f11'**If = 2, Only ask 'f12'***f11| 11. Vilken tidning eller vilka tidningar?***(38 maximum responses)*

- q 1 Aamulehti
- q 2 Aamuposti
- q 3 Annonsbladet
- q 4 Etelä-Saimaa
- q 5 Etelä-Suomen Sanomat
- q 6 Helsingin Sanomat
- q 7 Hufvudstadsbladet
- q 8 Ilkka
- q 9 Ilkka-Pohjalainen
- q 10 Karjalainen
- q 11 Kauppalehti
- q 12 Keskiuomalainen
- q 13 Keski-Uusimaa
- q 14 Kouvola Sanomat
- q 15 Kymen Sanomat
- q 16 Länsi-Savo
- q 17 Länsi-Suomi
- q 18 Länsi-Uusimaa

- q 19 Maaseudun Tulevaisuus
- q 20 Nya Östis
- q 21 Pargas Kungörelser
- q 22 Pohjalainen
- q 23 Satakunnan Kansa
- q 24 Savon Sanomat
- q 25 Syd-Österbotten
- q 26 Turun Sanomat
- q 27 Uudenkaupungin Sanomat
- q 28 Uusimaa
- q 29 Vakka-Suomen Sanomat
- q 30 Vasabladet
- q 31 Västra Nyland
- q 32 Åbo Underrättelser
- q 33 Österbottens tidning
- q 34 Östnyland
- q 35 MUU RUOTSINKIELINEN
- q 36 MUU SUOMENKIELINEN
- q 37 MUU KUIN SUOMEN TAI RUOTSIN KIELINEN
- m 38 VET INTE

f12 | 12. Har du avslutat en avgiftsbelagd tidningsprenumeration under de senaste 12 månaderna?

OM intervjuobjektet indikerar att han eller hon har avslutat fler än en tidningsbeställning under de senaste 12 månaderna, be DÅ honom eller henne specificera den senast avslutade beställningen

- m 1 Ja
- m 2 Nej
- m 3 VET INTE

If = 1, Only ask 'f13'

f13 | 13. Påverkade tillgången till gratis digitalt nyhetsinnehåll ditt beslut att avsluta prenumerationen?

- m 1 Ja
- m 2 Nej
- m 3 VET INTE

f14 | 14. Påverkade YLE:s digitala nyhetsinnehåll ditt beslut?

- m 1 Ja
- m 2 Nej
- m 3 VET INTE

f15 | 15. Hur ofta använder du internet till vilket ändamål som helst med vilken apparat som helst?

VID BEHOV: Hit hör användning av internet med vilken apparat som helst – bordsdator, bärbar dator, surfplatta eller mobiltelefon – och varifrån som helst – hemma, på arbetsplatsen, på ett café eller någon annanstans.

- m 1 Mer än 10 gånger per dag (välj detta om du anser att du alltid är ansluten till internet)
- m 2 Mellan 6 och 10 gånger per dag
- m 3 Mellan 2 och 5 gånger per dag
- m 4 En gång om dagen
- m 5 4–6 dagar i veckan
- m 6 2–3 dagar i veckan
- m 7 En gång i veckan
- m 8 Mer sällan än en gång i veckan
- m 9 VET INTE

COMPLETE.

- m 1 Tack för ditt hjälp och en trevlig fortsättning på kvällen

Liite 4: Käännös alkuperäisestä ruotsinkielisestä kyselylomakkeesta (ks. myös Liite 1, josta selviää kyselyn rakenne, ja Liite 2, jossa varsinainen kyselylomake)

Olen Taloustutkimuksen haastattelija NN. Teen mediakäyttöä koskevaa kyselyä, jonka tuloksia hyödynnetään hyvän ja yhteiskunnan kehitystä tukevan viestinnän toteuttamisessa. Vastaaminen kestää noin viisi minuuttia.

Voisitko vastata kyselyyn?

- Tässä uutisilla tarkoitetaan kaikenlaista tietoa ajankohtaisista tapahtumasta.
- Alueellisella tai paikallisella viitataan asuinkaupunkiin, -kuntaan tai -alueeseen uutisiin.
- Internet, verkkopalvelu ja mobiilisovellus viittaavat tässä kyselyssä uutiskäyttöön puhelimitse, tietokoneella tai muulla päätelaitteella.

1. Kuinka usein yleensä seuraat uutisia? ¹⁷

[Lisätieto haastattelijalle – luetaan VAIN tarvittaessa: ”Uutisilla tarkoitetaan kansallisia, kansainvälisiä ja alueellisia tai paikallisia uutisia sekä muita ajankohtaisia tapahtumia, joita seuraat radiossa, televisiossa, sanomalehdissä taikka mobiililaitteen tai tietokoneen verkkoselaimella tai sovelluksella.”]

1. Yli 10 kertaa päivässä
2. 6–10 kertaa päivässä
3. 2–5 kertaa päivässä
4. Kerran päivässä
5. 4–6 päivänä viikossa
6. 2–3 päivänä viikossa
7. Kerran viikossa
8. Harvemmin kuin kerran viikossa
9. Harvemmin kuin kerran kuukaudessa
10. En koskaan
11. En osaa sanoa

[JOS 9, 10 TAI 11, HYPPY KYSYMYKSEEN 15.]

¹⁷ Oxfordin yliopiston Reuters-instituutin kyselyssä (osana tätä raporttia tehdystä puhelinkyselystä poiketen Reuter-instituutti toteutti verkkokyselyn) Q1b_NEW:

Kuinka usein yleensä seuraat uutisia? Uutisilla tarkoitamme kansallisia, kansainvälisiä ja alueellisia/paikallisia uutisia sekä muita ajankohtaisia tapahtumia, joita seurataan miltei tahansa alustalta (radio, TV, sanomalehti tai internet).

- Yli 10 kertaa päivässä
- 6–10 kertaa päivässä
- 2–5 kertaa päivässä
- Kerran päivässä
- 4–6 päivänä viikossa
- 2–3 päivänä viikossa
- Kerran viikossa
- Harvemmin kuin kerran viikossa
- Harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- En koskaan
- En osaa sanoa

Media-alan tutkimussäätiön Suomen maaraportissa (https://www.mediaalantutkimussaatio.fi/wp-content/uploads/Reuters-Uutismedia-verkossa_raportti-Suomi_2020.pdf): Aikuisista 89 prosenttia kertoo seuraavansa niitä vähintään päivittäin. 18–35-vuotiailla osuus on 77 prosenttia ja 35 vuotta täyttäneillä 94 prosenttia.

2. Mitä seuraavista käytit viimeisen viikon aikana uutislähteenä? ¹⁸

1. YLEn television uutislähetys tai -ohjelmat
2. MUIDEN kuin YLEn television uutislähetys tai -ohjelmat
3. YLEn radion uutislähetys
4. MUIDEN kuin YLEn radion uutislähetys
5. Painetut sanomalehdet
6. Sanomalehtien verkkosivustot ja mobiilisovellukset
7. Painetut aikakauslehdet
8. Aikakauslehtien verkkosivustot ja mobiilisovellukset
9. YLEn verkkosivustot ja mobiilisovellukset
10. MUUT kuin edellä mainitut uutisverkkosivustot ja mobiilisovellukset
11. Sosiaalinen media, kuten Facebook, YouTube tai Twitter

3. Missä määrin sanoisit olevasi kiinnostunut alueellisista tai paikallisista uutisista? ¹⁹

[Lisätieto haastattelijalle – luetaan VAIN tarvittaessa: Alueellisilla ja paikallisilla uutisilla tarkoitetaan sen kaupungin, kunnan tai alueen uutisia, jolla asut. Nämä uutiset saattavat koskea vaikkapa kunnanvaltuuston päätöksiä tai lähialueesi tapahtumia.]

1. Erittäin kiinnostunut
2. Varsin kiinnostunut
3. Jossain määrin kiinnostunut
4. En kovin kiinnostunut
5. En lainkaan kiinnostunut
6. En osaa sanoa

[JOS 5 TAI 6, HYPPY KYSYMYKSEEN 10.]

4. Luitko viimeisen viikon aikana alueellisia tai paikallisia uutisia verkkopalvelun tai mobiilisovelluksen kautta?

1. Kyllä
2. Ei
3. En osaa sanoa

[JOS 2 TAI 3, HYPPY KYSYMYKSEEN 10.]

¹⁸ Oxfordin yliopiston Reuters-instituutin kyselyssä (osana tätä raporttia tehdystä puhelinkyselystä poiketen Reuter-instituutti toteutti verkkokyselyn) Q3:

Mitä seuraavista mahdollisesti käytit viimeisen viikon aikana uutislähteenä? Valitse kaikki sopivat vastaukset.

- [Q3_TV] TV: Television uutislähetys tai -ohjelmat, kuten Yle tv-uutiset tai Kymmenen uutiset Ympäri vuorokautiset televisiokanavat, kuten Sky News tai BBC News 24
- [Q3_Radio] Radio: Radion uutislähetys, kuten Ykkösaamu tai Uutiset ja sää
- [Q3_Print]
 - o Lehti: Painetut sanomalehdet, kuten Helsingin Sanomat tai Ilta-lehti
 - o Painetut aikakauslehdet, kuten Suomen Kuvalehti tai Talouselämä
- [Q3_Web] Verkkosivusto:
 - o Sanomalehtien, kuten Ilta-lehti tai Helsingin Sanomat, verkkosivustot/sovellukset
 - o Aikakauslehtien, kuten Suomen Kuvalehti tai Talouselämä, verkkosivustot/sovellukset
 - o TV- ja radioyhtiöiden, kuten Yle tai MTV, verkkosivustot/sovellukset (myös uutiset Areenasta, Katsomosta tai Ruudusta)
 - o Uutissivustojen, kuten Ampparit.com, Uusisuomi.fi tai msn.fi, verkkosivustot/sovellukset
- [Q3_SoMedia] Sosiaalinen media: Sosiaalinen media, kuten Facebook, YouTube tai Twitter
- [Q3_None] En mitään näistä.

Media-alan tutkimussäätiön Suomen maaraportissa (https://www.mediaalantutkimussaatio.fi/wp-content/uploads/Reuters-Uutismedia-verkossa_raportti-Suomi_2020.pdf, kuvio 4; ks. myös kuvio 8 ja 9): Sanomalehtien verkkosivustot/sovellukset 65 %, Television uutislähetys tai -ohjelmat 63 %, TV- ja radioyhtiöiden verkkosivustot/sovellukset 49 %, Sosiaalinen media 43 %, Radion uutislähetys 36 %, Painetut sanomalehdet 35 %, Aikakauslehtien verkkosivustot/sovellukset 15 %, Uutissivustojen verkkosivustot/sovellukset 14 %, Painetut aikakauslehdet 10 %, Ympäri vuorokautiset televisiokanavat 5 % ja En mitään näistä 1 %.

¹⁹ Oxfordin yliopiston Reuters-instituutin kyselyssä (osana tätä raporttia tehdystä puhelinkyselystä poiketen Reuter-instituutti toteutti verkkokyselyn) L1_2020:

Missä määrin sanoisit olevasi kiinnostunut paikallisuutisista?

- Erittäin kiinnostunut
- Varsin kiinnostunut
- Jossain määrin kiinnostunut
- En kovin kiinnostunut
- En lainkaan kiinnostunut
- En osaa sanoa

Media-alan tutkimussäätiön Suomen maaraportissa (https://www.mediaalantutkimussaatio.fi/wp-content/uploads/Reuters-Uutismedia-verkossa_raportti-Suomi_2020.pdf, taulukko 13, kaikki): Erittäin kiinnostunut 20 %, Varsin kiinnostunut 36 %, Jossain määrin kiinnostunut 32 %, En kovin kiinnostunut 9 %, En lainkaan kiinnostunut 2 % ja En osaa sanoa 1 %.

**5. Ajatellen alue- tai paikallisuutisia verkkopalvelun tai mobiilisovelluksen kautta:
Oliko mikään osa lukemastasi sanomalehden tuottamaa tai välittämää sisältöä?**

1. Kyllä
2. Ei
3. En osaa sanoa

**6. Ajatellen edelleen alue- tai paikallisuutisia verkkopalvelun tai mobiilisovelluksen kautta:
Oliko mikään osa lukemistasi YLEn tuottamaa tai välittämää sisältöä?**

1. Kyllä
2. Ei
3. En osaa sanoa

**7. Ajatellen edelleen alue- tai paikallisuutisia verkkopalvelun tai mobiilisovelluksen kautta:
Missä määrin katsot, että sanomalehtien ja YLEn sisällöt ovat samankaltaista?**

1. Ei lainkaan
2. Melko vähän
3. Melko paljon
4. Hyvin paljon
5. En osaa sanoa

**8. Ajatellen edelleen alue- tai paikallisuutisia verkkopalvelun tai mobiilisovelluksen kautta:
Jos sanomalehtien sisältö poistuisi kokonaan käytöstä, lisääntyisikö oma YLEn sisällön käyttösi?**

1. Kyllä
2. Ei
3. En osaa sanoa

**9. Ajatellen edelleen alue- tai paikallisuutisia tietoverkon tai mobiilisovelluksen mutta toisin päin kuin edellä:
Jos YLEn sisältö poistuisi kokonaan käytöstä, lisääntyisikö oma sanomalehtisisällön käyttösi?**

1. Kyllä
2. Ei
3. En osaa sanoa

10. Onko sinulla käytössäsi maksullinen tilaus yhden tai useamman sanomalehden paperi-, mobiilisovellus- tai verkkoversioon?

1. Kyllä
2. Ei
3. En osaa sanoa

[JOS 2, HYPPY KYSYMYKSEEN 12.]

[JOS 3, HYPPY KYSYMYKSEEN 15.]

11. Minkä lehden tai lehtien?

- 1 Aamulehti
- 2 Aamuposti
- 3 Annonsbladet
- 4 Etelä-Saimaa
- 5 Etelä-Suomen Sanomat
- 6 Helsingin Sanomat
- 7 Hufvudstadsbladet
- 8 Ilkka
- 9 Ilkka-Pohjalainen
- 10 Karjalainen
- 11 Kauppalehti
- 12 Keskisuomalainen
- 13 Keski-Uusimaa
- 14 Kouvolan Sanomat
- 15 Kymen Sanomat
- 16 Länsi-Savo
- 17 Länsi-Suomi
- 18 Länsi-Uusimaa
- 19 Maaseudun Tulevaisuus
- 20 Nya Östis
- 21 Pargas Kungörelser
- 22 Pohjalainen
- 23 Satakunnan Kansa

- 24 Savon Sanomat
- 25 Syd-Österbotten
- 26 Turun Sanomat
- 27 Uudenkaupungin Sanomat
- 28 Uusimaa
- 29 Vakka-Suomen Sanomat
- 30 Vasabladet
- 31 Västra Nyland
- 32 Åbo Underrättelser
- 33 Österbottens tidning
- 34 Östnyland
- 35 MUU RUOTSINKIELINEN
- 36 MUU SUOMENKIELINEN
- 37 MUU KUIN SUOMEN TAI RUOTSIN KIELINEN
- 38 VET INTE

[HYPPY KYSYMYKSEEN 15.]

12. Onko käyttämäsi maksullinen sanomalehtitilaus päätännyt viimeisen 12 kuukauden aikana?

[Ohje haastattelijalle: Jos vastaaja indikoi, että hänellä on päätännyt useampi kuin yksi sanomalehden tilaus viimeisen 12 kk aikana, pyydä häntä ajattelemaan tässä viimeksi päätännyttä tilausta.]

1. Kyllä
2. En
3. En osaa sanoa

[JOS 2 TAI 3, HYPPY KYSYMYKSEEN 15.]

13. Vaikuttiko verkkopalveluissa tai mobiilisovelluksissa ilmaiseksi saatava uutissisältö päätökseen perua tilaus?

1. Kyllä
2. Ei
3. En osaa sanoa

14. Vaikuttiko YLEn verkkopalvelu- tai mobiilisovellussisältö päätökseesi?

1. Kyllä
2. Ei
3. En osaa sanoa

15. Kuinka usein käytät internetiä mihin tahansa tarkoitukseen millä tahansa laitteella? ²⁰

[Haastattelijalle – luetaan tarvittaessa: Tähän sisältyy internetin käyttö millä tahansa laitteella – pöytätietokoneella, kannettava tietokoneella, tabletilla tai matkapuhelimella – ja mistä tahansa sijaintipaikassa – kotona, työpaikalla, kahvilassa tai muualla.]

1. Yli 10 kertaa päivässä (valitse tämä, mikäli sinusta tuntuu, että olet aina yhteydessä internetiin)
2. 6–10 kertaa päivässä
3. 2–5 kertaa päivässä
4. Kerran päivässä
5. 4–6 päivänä viikossa
6. 2–3 päivänä viikossa
7. Kerran viikossa
8. Harvemmin kuin kerran viikossa
9. En osaa sanoa

LOPETUS

Kiitos!

²⁰ Oxfordin yliopiston Reuters-instituutin kyselyssä (osana tätä raporttia tehdystä puhelinkyselystä poiketen Reuter-instituutti toteutti verkkokyselyn Q1_aNEW:

Kuinka usein käytät internetiä mihin tahansa tarkoitukseen (esim. työssä/vapaa-ajalla jne.)? Tähän sisältyy internetin käyttö millä tahansa laitteella (pöytätietokone, kannettava tietokone, tabletti tai matkapuhelin) ja mistä tahansa sijaintipaikasta (koti, työpaikka, internet-kahvila tai muu paikka).

- Yli 10 kertaa päivässä (valitse tämä, mikäli sinusta tuntuu, että olet aina yhteydessä internetiin)
- 6–10 kertaa päivässä
- 2–5 kertaa päivässä
- Kerran päivässä
- 4–6 päivänä viikossa
- 2–3 päivänä viikossa
- Kerran viikossa
- Harvemmin kuin kerran viikossa
- En osaa sanoa